

Martina ŠMEJKALOVÁ, *Mlýn jako právní a ekonomická jednotka na příkladu mlýna rodiny Veselých v Táboře*, České Budějovice 2008 (bakalářská práce Ústavu archivnictví a pomocných věd historických Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, 81 s. + 18 s. příloh).

Posudek oponenta bakalářské práce

Mlýny patří k nedílné součásti české a moravské kulturní krajiny. Vzhledem k jejich specifickému umístění i zvláštnímu postavení mlynářů v předmoderní společnosti je v některých historických zpracováních mlýnům i mlynářům přisuzována zvláštní role (např. Dülmenovský život „na okraji“). Martina Šmejkalová ale ke zpracování zvoleného tématu přistoupila jinak. Po obsáhlém výkladu věnovaném historickému vývoji mlýnů a mlynářství, který u studentky překvapuje množstvím technických informací o proměnách podoby mlýnů od starověku až takřka do současnosti, se zaměřila na jediný mlýn u Tábora na Lužnici, který od šedesátých let 17. století až do padesátých let minulého věku patřil (a poté znovu od roku 1991 znovu patří) do majetku rodiny Veselých. Důvodem výběru byl domnívám se unikátní soubor písemností, který autorka označuje jako Rodinný archiv rodiny Veselých, obsahující pečlivě spravované písemnosti rozdělené do 27 mnohdy ještě dále členěných oddílů, uložený dodnes na rodovém mlýně. Přestože se autorce podařilo nalézt ještě další prameny, z nichž při psaní své bakalářské práce vycházela, její heuristickou základnou se stal právě tento celek.

Optikou v něm uložených písemností pocházejících zejména z 19. a první poloviny 20. století popsala Martina Šmejkalová ve své bakalářské práci fungování mlýna jako právní a ekonomické jednotky. Hlavními hrdiny jejího výkladu se tak možná překvapivě nestali majitelé mlýna, přestože i jejich různě obsáhlé biografické portréty čtenář v posuzované práci nalezne; největší pozornost přitom autorka věnovala držitelům mlýna v 19. století, naopak následující věk je zastoupen velmi stručně. Mlýn Martinu Šmejkalovou zajímal především jako ekonomická a právní jednotka. Důkladně popsala příjmy mlynářů pocházející zejména z podnikání a nájmu, dále jejich výdaje obnášející především poplatky a daně. V části věnované právním záležitostem se zabývala právy a povinnostmi mlynářů, správou mlýnů i různými spory, zejména sousedskými konflikty či celozemským sporem o používání slup.

Posuzovaná bakalářská práce se vyznačuje bezpečným zvládnutím heuristiky i jasnou koncepcí. Autorka v ní chtěla představit mlýn jako živý sociální, ekonomický a právní mechanismus. Je z ní cítit její zaujetí mlynářstvím, k němuž se v úvodu své práce také sama přizna-

la. Bohužel méně pozornosti věnovala samotnému Rodinnému archivu rodiny Veselých, k jehož stručnému zhodnocení se dostala až v závěru bakalářské práce.

Bakalářskou práci Marty Šmejkalové doporučuji k obhajobě a hodnotím ji jako **v ý b o r - n o u**.

PhDr. Josef Hrdlička, Ph.D.

Jindřichův Hradec, 24. srpna 2008